

1 Mos 20–21.

Gud vakar över sin plan med löftessonen

[Abraham har redan fått två löften om en son som Sarah ska föda åt honom (1 Mos 17:16; 18:10). Nu kommer en helhet som omfattar 1 Mos 20–21 där detta löfte förverkligas. Den ramar in av Abraham och Gerars kung Avimelech.

I den första berättelsen om Avimelech vakar Gud över sin plan. Han tillåter inte Avimelech att röra Sarah så att hon skulle kunna bli gravid med Avimelechs barn. I den andra berättelsen föds den utlovade löftessonen, i den tredje berättelsen får vi läsa om hur Ishmael nog blir välsignad, men måste lämna Abraham, Sarah och löftessonen. I den fjärde berättelsen återvänder vi till Avimelech där Abraham och Avimelech nu ingår förbund för att kunna bo i trygghet tillsammans och därmed erbjuda trygghet för löftessonen.

Där konstateras att ”Gud är med Abraham i allt han gör” och de sluter förbund vid ”löftets brunn”. Gud har verkligen varit med Abraham i allt han gör och han har vakat över sitt löfte om löftessonen Isak.

Även om författaren presenterar dessa fyra berättelser som en helhet är det inte en självklarhet att den första berättelsen tidsmässigt ligger i samma period. Den kan ha inträffat avsevärt tidigare, men tematiskt hänger de ihop.]

Avimelech och Abraham – Gud beskyddar Sarah

Och Abraham drog upp därifrån till Negevs område. Och han slog sig ner mellan Kadesh och Shur. Han vistades också i Gerar.

[Gerar var den dominerande staden i sydvästra Kanaan på Abrahams tid, ca 20 km sydost om staden Gaza. Kadesh låg vid den sydvästra gränsen för dagens Israel och Shur låg på norra Sinaihalvön.]

Och Abraham sade angående Sarah sin hustru: hon är min syster. Avimelech, Gerars kung, sände då efter henne. Ja han tog Sarah.

Då kom Gud till Avimelech i en dröm på natten. Och han sade till honom: Lyssna! Du ska dö på grund av kvinnan som du har tagit, för hon hör till en annan herre.

[På hebreiska används ”beulat baal”, som betyder en herres egendom, men som också används om mannen och hustrun i ett äktenskap].

Men Avimelech hade inte närmat sig henne. Och han sade: Herre (Adonai), även rättfärdiga människor vill du döda? Har han inte sagt mig: min syster är hon? Och hon, också hon har sagt: min bror är han. Med ett rent hjärta och oskyldiga händer har jag gjort detta.

Och Gud sade till honom i drömmen: Också jag vet att det är med ett rent hjärta som du har gjort detta och det är jag som har hindrat dig från att synda mot mig. Det är därför jag inte har låtit dig röra henne. Men nu, ge tillbaka mannens hustru, för en profet är han. Och han

ska be för dig så att du får leva. Men om du inte tänker ge tillbaka henne ska du veta att du sannerligen kommer att dö, du och allt som hör dig till.

Då steg Avimelech tidigt upp på morgonen. Och han kallade på alla sina tjänare. Och han berättade allt detta så att de säkert uppfattade allt [ordagrant: i deras öron]. Och männen greps av stor fruktan.

Och Avimelech kallade på Abraham och sade till honom: Vad har du gjort mot oss? Ja, hur har jag syndat mot dig så att du har fört denna stora skuld över mig och mitt konungadöme? Du har gjort någonting som aldrig borde göras mot mig. Och Avimelech sade till Abraham: Vad har du varit med om för att du ska göra detta?

Och Abraham sade: Jag tänkte verkligen: Det finns säkert inte någon gudsfruktan på denna plats, så de kommer att döda mig för min hustrus skull. Och dessutom är hon verkligen min syster. Hon är dotter till min far, men inte dotter till min mor – så hon blev min hustru. Och det var när Gud förde bort mig från min faders hus. Då sade jag till henne: Detta är en kärlekshandling du kan visa mig: Till varje plats dit vi kommer ska du säga om mig: min bror är han.

Då hämtade Avimelech fram får och boskap och tjänare och tjänarinnor. Och han gav dem åt Abraham. Och han gav honom Sarah tillbaka, hans hustru. Och Avimelech sade: Lyssna! Mitt land ligger inför dig. Slå dig ner var du än finner för gott i dina ögon.

Även till Sarah talade han: Lyssna, jag har gett tusen siklar silver till din bror. Ja, det är för dig som en försoningsgåva (ett tackelse för dina ögon) för allt vad som har hänt med dig, i allt är du upprättad.

Och Abraham bad till Gud. Och Gud helade Avimelech och hans hustru liksom hans tjänarinnor så att de kunde föda barn igen, för HERREN hade gjort alla ofruktsamma i Avimelechs hus på grund av Sarah, hustru till Abraham. [ordagrant. stängt varje livmoder]

Isak föds

Och HERREN tog hand om Sarah som han hade sagt, ja HERREN gjorde med Sarah som han hade talat. Så Sarah blev havande och födde åt Abraham en son på hans ålderdom, vid den bestämda tiden som Gud hade talat om för honom [1 Mos 18:10].

Och Abraham gav sin son som föddes honom, som Sarah födde åt honom, namnet Isak. Och Abraham omskar Isak, sin son, när han var åtta dagar gammal, i enlighet med vad Gud hade befallt honom. Abraham var hundra år när han fick Isak, sin son.

Och Sarah sade: Ett skratt har Gud gett mig, alla som hör om detta ska skratta med mig. Och hon sade: Vem hade kunnat säga åt Abraham att Sarah ska amma barn, ja att jag skulle föda en son på hans ålderdom? [Vem hade kunnat tro att det var möjligt]

Ishmael drivs bort

Och pojken växte. Och man började avvänja honom. Och Abraham ordnade en stor fest när Isak hade blivit avvand.

Och Sarah betraktade sonen till Hagar, egyptiskan, den hon hade fött åt Abraham. Han roade sig. Och hon sade till Abraham: Driv ut denna tjänstekvinna och hennes son. Ja, inte ska han ärva – en son till denna tjänstekvinna – tillsammans med min son, med Isak.

Abrahams blick blev fylld av stor sorg på grund av detta, för hans sons skull.

Då sade Gud till Abraham: Låt inte din blick fyllas av sorg över ynglingen och din tjänarinna. Vad än Sarah säger till dig, lyssna till hennes röst, för det är genom Isak som din säd ska föras vidare. Men också sonen till tjänstekvinnan ska jag göra till ett folk, även han är ju din säd. [De specifika löften som getts åt Abraham och hans ättlingar (säd) förs dock vidare endast i Isaks släktlinje].

Och Abraham steg upp tidigt på morgonen. Och han hämtade bröd och en lägel med vatten [behållare gjord av skinn]. Och han gav det till Hagar – han satte det på hennes axlar – och till ynglingen. Och han sände i väg henne [tog avsked]. Och hon vandrade bort. Och hon irrade omkring i vildmarken i Beer-Sheva.

Men vattnet i lägeln tog slut. Då sände hon iväg ynglingen under ett träd [kan också var en högväxt buske]. Och hon vandrade iväg. Och hon slog sig ner för sig själv en bit bort, på ett pilskotts avstånd, för hon tänkte: Då kommer jag inte att behöva se när ynglingen dör. Ja, hon slog sig ner en bit bort. Och hon höjde sin röst [i klagan]. Och hon grät.

Och Gud hörde ynglingens röst. Och HERRENS ängel ropade på Hagar från himmelen. Och han sade till henne: Hur är det med dig Hagar? Frukta inte! Gud har hört ynglingens röst där han är. Stig upp, res upp ynglingen! Ja, gör din arm stark för hans skull! Sannerligen, till ett stort folk ska jag göra honom.

Då öppnade Gud hennes ögon. Och hon fick syn på en vattenkälla. Och hon gick dit. Och hon fyllde vattenlägeln. Och hon gav ynglingen att dricka.

Och Gud var med ynglingen. Och han växte upp. Och han slog sig ner i vildmarken. Han blev en bågskytt. Ja han slog sig ner i Parans vildmark. Och hans mor tog en hustru åt honom från Egyptens land.

Avimelech och Abraham ingår förbund

Och det hände vid denna tid. Avimelech och Pichol, befälhavaren över hären, talade med Abraham och sade: Gud är med dig i allt som du gör.

Och nu! Ge mig ett löfte inför Gud, här och nu, att du inte kommer att handla svekfullt mot mig eller mina nära och kära [nutida och efterkommande]. Samma välvilja som jag har visat gentemot dig ska du visa mig och det land som du nu vistas i. Och Abraham svarade: Jag ska ge dig mitt löfte.

Men Abraham förebrådde Avimelech för vattenbrunnarna som Avimelechs tjänare hade lagt beslag på. Och Avimelech sade: Jag vet inte vem som har gjort detta. Inte heller har du berättat om det för mig. Ja, jag har inte hört något om det förrän idag.

Och Abraham hämtade får och boskap. Och han gav dem åt Avimelech. Och de två ingick ett förbund. [Ordagrant: De skar ett förbund. Det var ett blodsförbund]

Men Abraham ställde sju lamm av honkön åtskilt från resten av flocken. Och Avimelech frågade Abraham: Vad är det med dessa sju lamm som du har ställt åtskilt?

Och han svarade: Sannerligen, dessa sju lamm ska du ta emot från min hand som en bekräftelse på att det verkligen är jag som har grävt denna brunn.

Därför kallar man denna plats Beer-Sheva (löftets brunn) för att där gav de två varandra löften. Ja de ingick ett förbund i Beer-Sheva. [Beer betyder brunn eller källa. Sheva kan anspela på såväl sju som att svära en ed eller ge ett högtidligt löfte]

Sedan reste sig Avimelech och Pichol, befälhavaren över armén, varefter de återvände till filistéernas land. [När man ingick ett förbund delade man också en måltid, det var antagligen efter denna måltid som de reste sig och gick.]

Och Abraham planterade en tamarisk i Beer-Sheva. Och där åkallade han i HERRENS namn den Evige Guden (El Olam).

Och Abraham vistades i filistéernas land under en lång tid.

[I inledningen av helheten som omfattar 1 Mos 20–21 fokuseras på var Abraham vistades: ”Och Abraham drog upp därifrån till Negevs område. Och han slog sig ner mellan Kadesh och Shur. Han vistades också i Gerar”. Den avslutas på samma sätt med att konstatera var Abraham vistades. Utöver detta återkommer författaren till Avimelech i början och slutet. Tekniken att rama in en helhet genom att återkomma till samma tema eller ordval kallas inclusio.]